

Götene kommun

Rektorn vid Prästgårdsskolan

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn av Prästgårdsskolan
i Götene kommun

Tillsyn i Prästgårdsskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Götene kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Prästgårdsskolan besöktes av Skolinspektionen den 3 april 2013 och den 18 april 2013.

Fakta om skolan

Prästgårdsskolan ligger centralt i Götene tätort. Vid Skolinspektionens tillsyn går 30 elever i förskoleklass och 211 elever i årskurserna 1-6. Vid skolans fritidshem är 86 elever inskrivna. Verksamheten består av åldershomogena klasser. Vid skolan finns även en grundsärskola med fyra elever. Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för skolenheten Hällekis skola.

Lärarnas bedömning av elevernas kunskapsresultat år 2012 visar att i årskurs 3 nådde 81 procent av eleverna kravnivån i svenska och matematik och 92 procent i engelska. I de naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena har lärarna bedömt att 97 procent av eleverna nådde kravnivåerna. I övriga ämnen har lärarna bedömt att samtliga elever nått kunskapskraven.

Vid samma tidpunkt bedömde lärarna att 93 procent av eleverna i årskurs 6 hade nått kunskapskraven i svenska. Motsvarande andel i ämnet matematik var 86 procent och i engelska 91 procent. I övriga ämnen varierar andelen elever som nått kunskapskraven från 86 procent i idrott och hälsa till 100 procent i bild, slöjd och teknik.

Vid tillsynen framkommer inte annat än att fritidshemmet erbjuder eleverna en meningsfull fritid samt kompletterar utbildningen i förskoleklassen och grundskolan.

Helhetsbedömning

Rektorn vid Prästgårdsskolan måste ta ett större ansvar för att bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Skolan ställer samman resultat av skolans arbete men de utvärderingar som görs bidrar i låg utsträckning till att skolan erhåller en förståelse för varför resultaten ser ut som de gör. Utan resultatförståelse är det svårt att veta vilka åtgärder som skolan behöver vidta för att öka måluppfyllelsen. Inom ramen för den planering som ska ske i kvalitetsarbetet för både skolan och fritidshemmet ska utformningen av elevernas inflytande anges. Detta är viktigt för att eleverna ska få ett ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Vid tiden för tillsynen anges inte detta i planeringen. Eftersom Skolinspektionen dessutom konstaterat att lärarna inte har en samsyn på vad begreppet elevinflytande

står för och vad det innebär med ett ökat inflytande i takt med stigande ålder och mognad blir detta särskilt viktigt på Prästgårdsskolan.

Skolinspektionen har i tillsynen också konstaterat att kvaliteten på upprättade åtgärdsprogram varierar. Skolinspektionen har i detta beslut belyst åtgärdsprogrammets kvalitet och det faktum att rektor vid skolenheten har delegerat rätten att fatta beslut om åtgärdsprogram till all lärarpersonal. Utredningen har visat att rektorn inte försäkrat sig om att alla lärare har tillräcklig kompetens och erfarenhet för att kunna upprätta och fatta beslut om åtgärdsprogram. Enligt Skolinspektionens bedömning är det framför allt de åtgärdsprogram som upprättats för elever som är placerade i den särskilda undervisningsgruppen som brister. För dessa elever har dessutom rektorn fattat beslut om anpassad studiegång utan att elevernas enskilda behov varit avgörande för beslutet. Detta faktum ser Skolinspektionen allvarligt på. Skolinspektionen vill i sammanhanget poängtera att placering i särskild undervisningsgrupp ska ske efter att alla andra former av särskilt stöd är prövade inom ramen för elevens ordinarie grupp. En placering ska ses som en tillfällig åtgärd som ska omprövas regelbundet. Enligt vad Skolinspektionen erfarit har några elever fått hela eller större delen av sin undervisning i den särskilda undervisningsgruppen. Placering ska enbart ske utifrån en utredning av elevens behov och får aldrig ske utifrån lärares önskemål.

Skolinspektionen bedömer att det bedrivs ett aktivt värdegrundsarbete på Prästgårdsskolan. Skolinspektionen bedömer vidare att verksamheten vid fritidshemmet vid Prästgårdsskolan är välplanerat och att den därigenom tar sin utgångspunkt från elevernas behov och skollagens krav.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Götene kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 27 september 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Götene kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten, och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Alla elever ska få ett ökat reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll i takt med stigande ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska läraren utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan och svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Vid intervjuer med både elever och lärare framkommer att eleverna ges ett inflytande över frågor som har med undervisningen att göra. Dock är lärarna överens om att de inte har någon samsyn kring vad begreppet elevinflytande står för och vad det innebär med ett ökat inflytande i takt med stigande ålder och mognad. Detta innebär enligt lärarna att kvalitén på inflytandet kan variera mellan lärare. Skolinspektionen har även gått igenom skolans olika planeringsverktyg och kan konstatera att den närmare utformningen av inflytandet inte anges i samband med planeringen av verksamheten. Rektorn bekräftar detta men säger också att skolan har en ambition att detta ska synliggöras i lärarnas pedagogiska planeringar.

Av utredningen framgår att utformningen av elevernas inflytande inte anges i planeringen av verksamheten. Det finns heller inget pågående arbete som säkerställer att eleverna ges ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Särskilt stöd

Bedömning

Götene kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Åtgärdsprogrammet ska följas upp och insatserna ska utvärderas löpande.
- Skolan ska ge studiehundledning på modersmålet till elever som har behov av det.
- Rektor ska fatta beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. En elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan eller grundsärskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut tas som innebär avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen.

Vid Prästgårdsskolan, likt vid övriga skolor i kommunen, är uppdraget att utarbeta och fatta beslut om åtgärdsprogram delegerat till samtliga lärare (se vidare under "Ledningsstruktur och organisering av utbildningen"). Skolinspektionen konstaterar att kvaliteten på utarbetade åtgärdsprogram varierar. I de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av framgår inte alltid vilka behov eleven har, hur behoven ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Framför allt brister de åtgärdsprogram som är utarbetade för eleverna i den särskilda undervisningsgruppen.

Enligt rektorn har skolan problem med att ge studiehundledning på modersmålet eftersom det är svårt att finna lämpliga personer med rätt kompetens. Rektor uppger vidare att det finns elever vid skolan som behöver studiehundledning på sitt modersmål men som av nämnda anledning inte får detta. Enligt rektorn skrivs inte behov av studiehundledning på modersmål in som en åtgärd i åtgärdsprogrammen.

Enligt rektorn och lärare i den särskilda undervisningsgruppen har samtliga elever i gruppen anpassad studiegång. Samtliga elevers anpassning ser likadan ut och är utformad så att eleverna har kortare skoldagar. Enligt rektorn och

lärare har inte denna anpassning gjorts med utgångspunkt i elevernas behov utan av organisatoriska förutsättningar.

Av utredningen framkommer att åtgärdsprogrammen inte alltid anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolan ger inte studiehandledning på modersmålet till elever som har behov av det. Vidare framkommer att rektor inte fattar beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 9 och 12 §§ skollagen

5 kap. 4 § skolförordningen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Götene kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Eleverna ska ges skriftliga omdömen i de ämnen som eleven får undervisning i.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Vid Prästgårdsskolan ligger lärarnas pedagogiska planeringar till grund för de skriftliga omdömena. I de dokument Skolinspektionen tagit del av saknas skriftliga omdömen för ämnet musik.

Av utredningen framgår att eleverna inte får skriftliga omdömen i alla ämnen som de undervisas i eftersom skolan inte kunnat uppvisa några skriftliga omdömen i ämnet musik. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Götene kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn ansvara för att ett systematiskt kvalitetsarbete genomförs vid enheten. Kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av verksamheten och rektorn ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska enligt skollagen vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Skolinspektionen har tagit del av skolans och fritidshemmets samlade dokumenterade kvalitetsarbete som består av en kvalitetsredovisning för skolan och en för fritidshemmet samt dokumentet Utvecklingsplan 2012-13. Enligt skolans rektor bygger utvecklingsplanen på kommunens styrkort, men det finns enligt rektor också utrymme för egna mål som skolenheten och fritidshemmet valt att prioritera. Dokumenten visar vilka utvecklingsområden skolan och fritidshemmet har arbetat med, lärdomar under arbetets gång, samt hur skolan och fritidshemmet avser att arbeta vidare. I skolans kvalitetsredovisning redovisas exempelvis den bedömda måluppfyllelsen för elever i årskurs 6 samt resultaten vid de nationella ämnesproven för elever i årskurs 3 och årskurs 6. Generellt saknas i skolans och fritidshemmets dokumenterade kvalitetsarbete analyser av varför skolan når de resultat de gör, både beträffande kunskapsresultat som resultat av värdegrundsarbetet. Det framgår inte huruvida en analys av resultaten resulterat i framtagandet av nya utvecklingsområden i syfte att öka måluppfyllelsen vid skolan och fritidshemmet. Enligt skolans rektor ska arbetet med att analysera kunskapsresultaten utvecklas.

Utredningen visar att rektor tar inte tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utvärdering, och som ska leda till utveckling av utbildningen. Verksamheterna uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning

Götene kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

- Rektor har försäkrat sig om att den som uppgifter överlåtits till har tillräcklig kompetens och erfarenhet.

Motivering

Enligt skollagen får rektor uppdra åt en anställd vid skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter.

Tillsynen visar att rektor vid skolenheten har delegerat rätten att fatta beslut om åtgärdsprogram till all lärarpersonal. Enligt rektorn har inte någon individuell prövning av lärarnas kompetens gjorts för att klargöra om lärarna har kompetens att genomföra detta.

Utredningen visar att rektorn inte försäkrat sig om att alla lärare har tillräcklig kompetens och erfarenhet för de ledningsuppgifter som överlåtits till dem. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 10 § andra stycket skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Götene kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Säkerställa att det för eleverna finns elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och att tillgången organiseras så att elevhälsan ges förutsättningar att uppfylla funktionen att dels vara förebyggande och hälsofrämjande, dels stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan framkommer att de träffas en gång varje vecka och att psykolog inte ingår i elevhälsans ordinarie möten, men att det går att efterfråga psykolog i samband med vissa utredningar. Skolans kurator har sin tjänst fördelad på flera skolor och uppdragsgivare. Vidare ut-

trycker elevhälsan svårigheter i att arbeta förebyggande med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Skolans kurator uppger att hon mest arbetat med enskilda elever och att det är först den senaste tiden som det förebyggande arbetet startat genom exempelvis elevintervjuer för att kartlägga trivsel och trygghet. Dokumentstudier och intervjuer med elevhälsan och rektor visar att det saknas en gemensam planering för elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Enligt rektor finns det dock exempel på att elevhälsan arbetar förebyggande, exempelvis genom pedagogisk handledning men också att elevhälsans förebyggande arbete behöver utvecklas och att det pågår ett arbete med att förtydliga detta uppdrag.

Av utredningen framgår att elever vid inte har tillgång till en samlad elevhälsa, d.v.s. medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska kompetenser, som i samarbete med lärarna arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. Verksamheten uppfyller inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Handläggningsrutiner

Bedömning

Götene kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Bestämmelserna om registerkontroll av personal ska iakttas.

Motivering

Den som erbjuds en anställning inom [...], förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, [...] ska till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas. Registerutdrag ska lämnas även av den som erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom *uppdrag*, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet.

Vid tillsynen av Prästgårdsskolan framkommer att personal från Svenska kyrkan tagit initiativ till att närvara vid raster på skolan och finnas till hands som extra vuxna på skolgården. Enligt skolans rektor har inga utdrag ur belastningsregistret begärts av dessa frivilligarbetare.

Utredningen visar att det finns vuxna som deltar i rastverksamheten vid Prästgårdsskolan utan att rektor av dessa personer begärt utdrag ur belastningsregistret. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

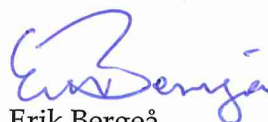
29 kap. 13 § andra stycket skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Mats Aronsson och jurist Susanna Åhgren.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Erik Bergeå
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet redovisas i ett sammanfattande beslut. Fritidshem vid grundskolor inspekteras i anslutning till tillsynen av skolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).